

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **JUDr. L. H.**, zast. JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem, se sídlem Bubeníčкова 502/42, Brno, proti žalované: **Západočeská univerzita v Plzni**, se sídlem Univerzitní 2732/8, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 54/2012 - 122, o vyloučení soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Karla Šimky z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 2 As 170/2015,

t a k t o :

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Karel Šimka **j e v y l o u č e n** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 2 As 170/2015.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 27. června 2012, č. j. ZCU 021827/2012, žalovaná konstatovala, že „[v]ysokoškolský diplom č. X ze dne 3. července 2002 včetně dodatku k diplomu, kterým bylo JUDr. L. H. [...] osvědčeno řádné ukončení studia v bakalářském studijním programu B6804 právní specializace, ve studijním oboru 6804R022 Veřejná správa na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni a získání akademického titulu „bakalář“ (ve zkratce „Bc.“ uváděné před jménem) se podle § 156 odst. 2 správního řádu zrušuje, neboť byl vydán v rozporu s § 44, § 45, § 55, § 57 odst. 4 a § 63 odst. 2 zákona o vysokých školách.“

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 29. 5. 2015, č. j. 30 A 54/2012 - 122, zrušil rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud projednává pod sp. zn. 2 As 170/2015. Po seznámení s obsahem spisu oznámil soudce druhého senátu příslušného k projednání a rozhodnutí věci JUDr. Karel Šimka předsedovi zdejšího soudu skutečnosti svědčící o jeho podjatosti v předmětné věci podle § 8 odst. 1 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). JUDr. Karel Šimka uvedl, že dlouhá léta externě vyučuje a působí v akademických funkcích na Fakultě právnické Západočeské univerzity; subjektivně nemá k posuzované věci žádný vztah a k vedení fakulty má kolegiální, nikoliv však úzký či přátelský vztah.

Předseda Nejvyššího správního soudu podle § 8 odst. 3 s. ř. s. předložil posouzení otázky podjatosti jinému senátu zdejšího soudu.

Podle § 8 odst. 1 věta první a třetí s. ř. s. „[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr ke věci, ke účastníkům nebo ke jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Důvodem ke vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení

o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“. JUDr. Karel Šimka postupoval v daném případě podle § 8 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož „[s]oudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu“.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování otázky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti soudce o jeho nezaujatosti v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o nepodjatosti konkrétního soudce; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda (s ohledem na okolnosti případu) lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleží Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem soudce vedou. Platí však, že k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci, nebo schopen, nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Podjatost soudce totiž zcela nepochybně zasahuje do ústavního principu zákonného soudce.

Vždy je nutné pamatovat na to, že institut soudce vychází z premisy nezaujatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Proto vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci postupem podle § 8 odst. 1 s. ř. s. lze jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (blíže k tomu v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

Nejvyšší správní soud v souladu s výše uvedenými závěry judikatury při posuzování otázky podjatosti zkoumal, zda lze mít na základě objektivní úvahy za to, že soudce JUDr. Karel Šimka by mohl být v dané věci podjatý. Vhodné je připomenout, že podnětem celého šetření bylo subjektivně vyjádřené hledisko tohoto soudce.

Zdejší soud z veřejně dostupných informací zjistil, že soudce JUDr. Karel Šimka od roku 1998 externě vyučuje na Fakultě právnické příslušející k Západočeské univerzitě, tj. žalované. Na této univerzitě v letech 2000 až 2005 působil a od počátku roku 2010 opět působí v různých akademických funkcích. Jedná se tedy o vztah dlouhodobý a stále trvající. Přitom řízení o kasační stížnosti vedené pod sp. zn. 2 As 170/2015 se dotýká žalované jako univerzity, ale úžeji také Fakulty právnické. JUDr. Karel Šimka uvedl, že k vedení fakulty má kolegiální, nikoliv však úzký či přátelský vztah.

Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 22. 1. 2014, č. j. Nao 9/2014 - 31, uvedl, že „[z] psychologického hlediska lze označit vztah skutečného přátelství za velmi silnou (jednu z nejsilnějších) motivací určitého apriorně zaměřeného jednání. Takový abstraktní závěr jistě platí také v nyní posuzované věci, avšak k dispozici není žádný důkaz o skutečné povaze nebo intenzitě přátelského vztahu mezi konkrétním soudcem a některými z dotčených osob. Přestože se předmět řízení přímo dotýká osob, k nimž má soudce přátelský vztah, a měl by v rámci řízení zvažovat, zda je poskytnutí informace o platových poměrech zásahem do jejich práva na ochranu osobních údajů (jebož se intenzivně dovolávají), nebylo by možné bez dalšího dovozovat pochybnosti o nezaujatém přístupu soudce k řešení případu. Pokud by soudce toliko poukázal na to, že se s těmito

pokračování

lidmi zná, bylo by na pováženou jen z tohoto důvodu ignorovat ničím nepochybněné podřízení samotného soudce přísným kritériím soudcovského povolání (zejména § 79 až § 83 zákona č. 6/2002 Sb. v platném znění o soudech a soudcích) a soudci apriorně přisuzovat zaujatý pohled na věc. Teprve při určité intenzitě přátelského vztahu lze, nepochybně jen hypoteticky, zvažovat jeho psychologický dopad i z hlediska zachování přirozené schopnosti nezaujatého řešení případu. Jinými slovy, když právě to naznačuje sám soudce Karel Šimka, lze z tohoto zodpovědného, byť subjektivně vyjádřeného, postoje dovozovat i pochybnost v objektivním pohledu na věc. Ani tak nejde o žádnou jistotu, jen pravděpodobnost v rozsahu, který vyjadřuje ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. a citovaná judikatura.“

Navíc kromě přátelského není ani kolegiální vztah z hlediska posuzování otázky podjatosti zcela bezproblémový. Nejvyšší správní soud například v usnesení ze dne 16. 7. 2008, č. j. Nao 76/2008 - 92, uvedl, že „[...] samotná skutečnost existence pracovního vztahu na jednom pracovišti v minulosti, a to ani ve vztahu podřízený - nadřízený, nemůže bez dalších faktorů vést k pochybnostem o nestrannosti soudce. Pracovní kariéry soudců ve správním soudnictví se pravidelně od pracovní minulosti např. ve sféře moci vykonané, popřípadě často ve sféře akademické.“ Nejvyšší správní soud na druhou stranu akcentoval význam vzájemných kolegiálních vztahů mezi soudci v usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. Nao 135/2015 - 59, v němž poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1558/96, podle kterého „[d]louhodobý kolegiální vztah soudce k účastníku řízení, který působil dříve jako soudce na téže pracovišti, je skutečností způsobitou vyvolat pochybnost o nepodjatosti soudce“. Kolegiální vztahy tedy mohou mít, obdobně jako přátelské vztahy, různou intenzitu, přičemž při určité vyšší intenzitě vyvolávají pochybnosti o zachování přirozené schopnosti soudce nezaujatého řešení případu.

V nyní projednávané věci je podle Nejvyššího správního soudu klíčové, že soudce JUDr. Karel Šimka shledal svůj kolegiální vztah vůči představitelům žalované natolik intenzivním, že inicioval postup podle § 8 odst. 3 s. ř. s. Z takto vyjádřeného subjektivního postoje, který je navíc výrazem poměrně intenzivního vztahu soudce k Fakultě právnické jakožto součástí žalované, lze proto dovodit pochybnosti o nepodjatosti soudce i v objektivní rovině.

Na základě těchto skutečností čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu rozhodl, že soudce JUDr. Karel Šimka je vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci, vedené zdejším soudem pod sp. zn. 2 As 170/2015.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. července 2015

JUDr. Jíří Palla
předseda senátu